

Taalbeleidsplan schooljaar 2025-2026 en 2026-2027

*Locatie De Waard (vmbo-bb en vmbo-kb)
Locatie Buys Ballot (vmbo-tl, havo en vwo)*

Definitieve versie, januari 2025

Goedkeuring directie	10-2-2026
Instemming MR WMS, art.10 lid b	05-03-2026
Communicatie naar ouders/leerlingen	website
Communicatie naar personeel	Weten en regelen
Bijlagen	-
Auteur	O. Blaauw, N. van Sommeren en M. Dees
PDCA	2 jaar

Inhoudsopgave

Inleiding	blz. 1
1. Aanleiding	blz. 2
2. Visie	blz. 2
3. Projectgroep Taalbeleid	blz. 4
4. Kwaliteitszorg	blz. 5
5. Financiering	blz. 5
6. Dyslexie en NT2	blz. 5

Inleiding

Taalbeleid omvat alle maatregelen die een school treft om op structurele en systematische wijze de taalvaardigheid van leerlingen te vergroten en het onderwijs (taal)toegankelijker te maken. Het zijn maatregelen die zowel binnen als buiten de les plaats kunnen vinden, bijvoorbeeld op het gebied van programmering, materiaal en didactiek.

Dit taalbeleidsplan is bedoeld voor het Cambium College, bestaande uit de locaties De Waard (vmbo-bb en vmbo-kb) en Buys Ballot (vmbo-tl, havo en vwo). Het taalbeleidsplan wordt om het schooljaar kritisch bekeken en geüpdatet door de taalcoördinator onder toezicht van een locatiedirecteur. De projectgroep Taalbeleid is verantwoordelijk voor de uitvoering van het taalbeleid en maakt daarom per schooljaar een projectplan, waarin concrete actiepunten staan beschreven.

1. Aanleiding

De afgelopen jaren is er in de media veel geschreven over de dalende leesvaardigheid van Nederlandse jongeren. De resultaten van PISA, het grote internationale vergelijkende onderzoek naar o.a. de leesvaardigheid van vijftienjarigen, waren hier de aanleiding voor. Nederlandse jongeren bleken tussen 2018 en 2022 significant minder vaardig te zijn geworden op het gebied van lezen. Die daling is sterker dan tussen 2015 en 2018.¹ Als het gaat om leesplezier staan Nederlandse jongeren helemaal onderaan de lijst. Voor een kwart van de 15-jarigen dreigt laaggeletterdheid.

In het rapport 'De staat van het onderwijs 2023' constateert ook de onderwijsinspectie dat het prestatieniveau van leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs op het gebied van taal en rekenen stagneert of daalt. Dit dalende niveau is volgens de inspectie zorgwekkend en heeft een negatieve invloed op de kansen van leerlingen en studenten in hun latere leven, maar het heeft ook een negatieve invloed op de maatschappij als geheel. De onderwijsinspectie heeft daarom de basisvaardigheden (lezen, schrijven, mondelinge taalvaardigheid, rekenen-wiskunde en burgerschap) als speerpunt aangemerkt voor alle onderwijssectoren en ze zijn per 1 januari 2022 ook een vast onderdeel van het toezicht.

Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van een samenhangend en doordacht taalbeleid gericht op het ontwikkelen en versterken van de taalvaardigheid van onze leerlingen. Vanuit het Masterplan Basisvaardigheden heeft het Cambium College de subsidie Verbetering basisvaardigheden toegekend gekregen. Deze subsidie kan, mits goed ingezet, een impuls geven aan de manier waarop we werken aan het verbeteren van de taalvaardigheid van leerlingen. Er is een projectgroep Taalbeleid opgericht die hier verantwoordelijk voor is.

De afname van de Diatoets Diatekst, afgenomen in klas 1 t/m 3 in juni 2024, en de Monitor Bibliotheek op School, afgenomen in december 2024, waren aanleiding om nieuwe acties in te zetten. Bij Diatekst is te zien dat er in veel jaarlagen ruim onder het landelijk gemiddelde wordt gescoord. In de brugklas is er gedurende het schooljaar verbetering zichtbaar. Uit de leesmonitor van Bibliotheek op School blijkt dat leerlingen op het Cambium College (veel) minder enthousiast zijn over lezen dan het landelijk gemiddelde, waarbij we een duidelijke breuk zien tussen onder- en bovenbouw. Ook wordt er thuis minder gelezen en minder over lezen gepraat dan landelijk gemiddeld is. We zien in de resultaten terug dat veel docenten graag lezen, maar dat ze in de les weinig praten over boeken. Zoals verwacht zijn docenten Nederlands het meest leesbevorderend bezig. Bij docenten moderne vreemde talen is de meeste winst te behalen.

Er zijn dus genoeg redenen om het taalbeleid opnieuw tegen het licht te houden.

2. Visie

In het "Nederlands Referentiekader doorlopende leerlijnen taal en rekenen" (NRK) is landelijk vastgelegd wat er van leerlingen verwacht wordt op het gebied van taal en rekenen.² De kerntaak van het onderwijs is het aanleren van basiskennis en –vaardigheden, die beheerst kunnen worden op verschillende niveaus. In het NKR wordt onderscheid gemaakt tussen vier niveaus die gekoppeld zijn aan de onderwijsniveaus, zoals op de afbeeldingen zichtbaar is.

¹ Stichting Lezen, 'Resultaten PISA-2022', 5 december 2023. [Resultaten PISA-2022: leesvaardigheid Nederlandse jongeren opnieuw drastisch gedaald - Stichting Lezen](#), geraadpleegd op 29-09-2025.

² Idem

Afbeeldingen: SLO. 'Een nadere beschouwing. Over de drempels met taal en rekenen.'³

Het Cambium College heeft de ambitie de taalvaardigheid van leerlingen op het passende referentieniveau te brengen en zo mogelijk boven dit niveau uit te tillen. Een structureel en systematisch ingezet taalbeleid is hierbij van belang. Het Cambium College moet een leeromgeving vormen waarin iedere leerling zijn taalvaardigheid zo goed mogelijk kan ontwikkelen. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de docenten Nederlands en moderne vreemde talen, maar die van iedereen op school. Dit betekent dat het onze taak is invulling te geven aan taalgericht vakonderwijs: 'Taalgericht vakonderwijs is vakonderwijs waarin relevante vaktaaldoelen expliciet zijn geformuleerd. Vak- en vaktaaldoelen worden samen ontwikkeld in onderwijs dat gerichte taalsteun biedt, vol interactiemogelijkheden zit en contextrijk is.'⁴ Het betekent dat zowel leerlingen als docenten zich bewust zijn van het belang van taal bij elk vak en hun best doen de taalvaardigheid van leerlingen te verbeteren.

Onderzoek laat zien dat het lezen van fictie sterk samenhangt met leesvaardigheid. Jongeren die veel verschillende soorten teksten lezen (kranten, tijdschriften, verhalen) zijn over het algemeen leesvaardiger. Het lezen van fictie hangt positiever samen met leesvaardigheid dan het lezen van andere tekstsoorten.⁵ Het bevordert niet alleen de taalvaardigheid, maar bijvoorbeeld ook het concentratievermogen. Elke leerling van het Cambium College moet daarom gemotiveerd en gestimuleerd worden om boeken te lezen.

Deze visie mondt uit in de volgende drie uitgangspunten voor het taalbeleid op het Cambium College:

1. **Alle docenten zijn zich bewust van het (belang van) taalbeleid, voelen zich verantwoordelijk voor de taalontwikkeling van de leerlingen en hebben aandacht voor taal in hun vakles.**
 - o Elke les moet voldoende taalrijk zijn.
 - o Docenten zijn zich bewust van de rol van taal bij hun vak en worden gestimuleerd zich op het gebied van taalgericht vakonderwijs te ontwikkelen.
 - o Eenheid in het aanleren en onderhouden van taalvaardigheden is belangrijk. Docenten van met name de talen, maar ook die van andere vakken, moeten

³ SLO. 'Een nadere beschouwing. Over de drempels met taal en rekenen.' Enschede, juni 2009. <https://www.slo.nl/?ActLb=referentiekader&Actlmltd=10801>, geraadpleegd op 29-09-2025.

⁴ Maaïke Hajer & Teun Meestringa, *Handboek taalgericht vakonderwijs*, juni 2020.

⁵ Stichting Lezen, 'Fictie lezen is sterkste voorspeller leesvaardigheid', 25 januari 2022. <https://www.lezen.nl/onderzoek/fictie-lezen-is-sterkste-voorspeller-leesvaardigheid/>, geraadpleegd op 21-02-2023.

zich daar bewust van zijn en er waar mogelijk op inspelen door vakoverstijgend te werken.

- Docenten vragen en krijgen gericht feedback op de manier waarop zij taalgericht vakonderwijs toepassen in hun les.

2. Leerlingen behalen minimaal het referentieniveau dat past bij hun opleidingsniveau.

- Docenten hebben zicht op de referentieniveaus en de bijbehorende eisen.
- Er is een doorlopende leerlijn bij het vak Nederlands die de leerlingen stapsgewijs en doelgericht naar het juiste referentieniveau begeleidt.
- Elke leerling wordt in klas 1 t/m 3 jaarlijks getoetst (en in de brugklas twee keer) op zijn leesvaardigheid door middel van de Diatoets Diatekst, waarvan de resultaten het uitgangspunt vormen voor verdere oefening en differentiatie op het gebied van taal en specifiek leesvaardigheid.
- Voor de zwakke lezers, de leerlingen met een ondergemiddelde score bij Diatekst en/of zwakke resultaten bij leestoetsen Nederlands, wordt leesondersteuning georganiseerd binnen de flexlessen Nederlands.
- Om te zorgen dat alle docenten en coaches op de hoogte zijn van de resultaten van de Diatoetsen, worden de uitslagen na afname met hen gedeeld.
- Docenten van alle vakken zijn op de hoogte van het taalniveau van de leerlingen in hun klas. Ze weten wie de zwakke lezers zijn en spelen in hun les daarop in. Daarvoor wordt een overzicht van de betreffende leerlingen gedeeld met de vakdocenten aan het begin van het schooljaar en rondom leerlingbesprekingen.
- Tijdens de leerlingbespreking worden zo mogelijk concrete actiepunten opgesteld voor de leerlingen die uitvallen op leesvaardigheid. Er valt bijvoorbeeld te denken aan het maken van woorden-/begrippenlijsten, hardop laten denken, feedback geven op formuleringen, enz.

3. We zetten breed in op leesbevordering en leesmotivatie.

- Kennis van geschikte (jeugd)literatuur is bij met name de taaldocenten van groot belang.
- We informeren ouders over het belang van lezen.
- We zorgen voor een stimulerende leesomgeving en het uitstralen van een leescultuur.
- We zorgen dat leerlingen makkelijk en snel toegang hebben tot geschikte leesboeken (via de mediatheek en bibliotheek) om de drempel te verlagen.
- We zorgen dat elke leerling minimaal twee keer per week 25 minuten leest.
- We zorgen voor een stimulerende en motiverende leesomgeving en -cultuur door o.a. de aanwezigheid van boeken en literaire posters in lokalen en door ook als docent te lezen en te praten over boeken.
- Om de leescultuur ook onder docenten te versterken, is er een leesclub voor docenten waarin periodiek literatuur wordt gelezen en besproken. Ook is er een leesclub waarin specifiek jeugdboeken worden gelezen en besproken.
- De mediathecaris geeft twee keer per jaar een update over nieuwe titels in verschillende vakgebieden (via het Digiplein of tijdens een vergadering) om te zorgen dat (taal)docenten op de hoogte zijn van de collectie in de mediatheek.
- Bovenbouwleerlingen kunnen hun maatschappelijke stage uitvoeren in de mediatheek.

3. Projectgroep Taalbeleid

De Projectgroep Taalbeleid geeft uitvoering aan het taalbeleid. De projectgroep zal bestaan uit de taalcoördinator, een lid van het MT, de mediathecaris en twee of drie docenten vanuit

verschillende vakgroepen. Deze projectgroep is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het jaarlijkse projectplan.

4. Kwaliteitszorg

Hieronder is per uitgangspunt van dit taalbeleid weergegeven wat er gedaan wordt om de resultaten te monitoren:

1. Alle docenten zijn zich bewust van het (belang van) taalbeleid, voelen zich verantwoordelijk voor de taalontwikkeling van de leerlingen en hebben aandacht voor taal in hun vakles.
 - De projectgroep Taalbeleid heeft als taak om taalgericht vakonderwijs onderdeel te laten worden van al bestaande lesbezoeken.
 - Tijdens studiedagen en ontwikkelmiddagen is er aandacht voor taalbeleid, waarmee we borgen dat er aandacht is en blijft voor taalgericht vakonderwijs.
2. Leerlingen behalen minimaal het referentieniveau dat past bij hun opleidingsniveau.
 - De resultaten van Diatekst worden jaarlijks geëvalueerd door de projectgroep Taalbeleid.
 - Coaches en leerlingcoördinatoren monitoren samen met de projectgroep Taalbeleid de ontwikkeling van de zwakke lezers.
 - Leerlingcoördinatoren monitoren samen met de projectgroep Taalbeleid de taalspecifieke actiepunten die tijdens leerlingbesprekingen worden opgesteld.
3. We zetten breed in op leesbevordering en leesmotivatie.
 - Met behulp van de monitor *de bibliotheek op school* meten we tweejaarlijks de leesmotivatie en het leesgedrag van leerlingen.

5. Financiering

Er is een gezamenlijk stimuleringsbudget voor het taal- en rekenbeleid om het taal- en rekenonderwijs te ondersteunen. Dit budget kan besteed worden aan de uitvoering van de hiervoor beschreven actiepunten, waaronder bijvoorbeeld het financieren van schrijversbezoeken of het aanschaffen van materiaal voor remediëring.

6. Dyslexie en NT2

Het Cambium College heeft een dyslexieprotocol, waarin staat beschreven wat het dyslexiebeleid omvat. Het gaat hierbij onder andere om het diagnosetraject, de dyslexieverklaring, hulpmiddelen en dispenserende en compenserende maatregelen. Het actuele protocol is te vinden op de website. Per locatie is een dyslexiecoördinator verantwoordelijk voor (de uitvoering van) het beleid.

Het Cambium College heeft een NT2-protocol, waarin staat beschreven wat het NT2-beleid omvat. Het actuele protocol is te vinden op de website. Per locatie is een NT2-coördinator verantwoordelijk voor (de uitvoering van) het beleid.